

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Ветеринарна санітарія»

Ступінь вищої освіти - Магістр

Спеціальність 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

Освітня програма «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Рік навчання 3, 4 семестр 6, 7

Форма здобуття вищої освіти денна

Кількість кредитів ЄКТС 5

Мова викладання українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

Соломон В'ячеслав Віталійович

к.вет.н., доцент, solomon80slava@gmail.com

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3173>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Ветеринарна санітарія» є дисципліною спеціального циклу при підготовці лікаря ветеринарної медицини та вивчає комплекс оздоровчих заходів, заснованих на даних ветеринарної науки і спрямованих на охорону людей від хвороб, спільних для людей і тварин, а також на отримання здорового поголів'я тварин шляхом створення для них сприятливих умов зовнішнього середовища. Ветеринарна санітарія ґрунтується на знанні біологічних особливостей патогенних і умовно-патогенних мікробів, здатних не тільки паразитувати в організмі тварини (або людини), але і тривало виживати на різних об'єктах зовнішнього середовища, призводити в непридатність багато продуктів харчування, корми та сировину тваринного походження, поширюватися на великі відстані (території) з переносниками - перелітними птахами, комахами, кліщами, гризунами. Наявність патогенної та умовно-патогенної мікрофлори на об'єктах ветеринарно-санітарного обслуговування є підставою до проведення комплексних заходів з ветеринарної санітарії. Потрапивши в ґрунт, воду, повітря, продукти харчування, сировину та інші об'єкти зовнішнього середовища, патогенні мікроорганізми створюють резервуари інфекції, небезпечні для життя людей і тварин. Попередити інфікування об'єктів тваринництва та переробних підприємств. При занесенні патогенних збудників до виробничих об'єктів спрямовувати зусилля на знищення патогенної або умовно-патогенної мікрофлори, при цьому не допускати зараження людей і тварин - завдання ветеринарної санітарії. Оздоровлення великих територій пасовищних угідь, водойм і великих тваринницьких приміщень, контролювання великих партій різноманітних видів кормів для годівлі тварин і продукції тваринництва що споживається людьми, здійснення постійного нагляду і контролю за сировиною тваринного походження - основні завдання ветеринарної санітарії.

Здатність здійснювати ветеринарно-санітарний контроль виробництва та обігу кормів, кормових добавок, преміксів тощо на підконтрольних потужностях, грамотно використовувати методики їх дослідження та проводити їхнє санітарне обстеження та оцінювання.

НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи або у процесі навчання, що передбачає

проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 10. Знання та розуміння предметної галузі та професії;

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 7. Здатність планувати і здійснювати контроль механізмів імпорту та сертифікаційних процедур, пов'язаних із захистом здоров'я тварин, людей і екосистем у країні імпортерів.

СК 10. Здатність планувати санітарні заходи, розробляти процедури та контролювати дотримання гігієнічних вимог на потужностях для випуску безпечних харчових продуктів, кормів і кормових добавок тощо.

СК 13. Здатність здійснювати ветеринарно-санітарний контроль виробництва та обігу кормів, кормових добавок, преміксів тощо на підконтрольних потужностях, грамотно використовувати методики їх дослідження та проводити їхнє санітарне оцінювання.

СК 18. Здатність контролювати ефективність проведення санації потужностей згідно з вимогами національних та міжнародних нормативно-правових актів.

СК 20. Здатність дотримуватися морально-етичних норм, правил і принципів біобезпеки та біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів.

**Програмні результати навчання навчальної дисципліни
«Ветеринарна санітарія»**

ПРН 7. Уміти планувати і здійснювати контроль та проводити моніторинг виробництва, здійснювати контроль зберігання, переробки та реалізації харчових продуктів і кормів, кормових добавок, преміксів, побічних продуктів, ветеринарних препаратів, засобів ветеринарної медицини та оцінювати їх безпечність і якість.

ПРН 10. Володіти знаннями та практичними вміннями, необхідними для організації і проведення державного контролю гігієнічних вимог та санітарних заходів на агропродовольчих ринках і потужностях.

ПРН 13. Володіти навичками та знаннями, необхідними для ведення ветеринарного обліку, оформлення звітної та іншої необхідної документації, уміти ідентифікувати та встановлювати відповідність харчових продуктів вимогам нормативно-правових актів та іншим відомостям, наведеним в інформації для споживача або у декларації виробника.

ПРН 18. Уміти проводити необхідні клінічні та лабораторні дослідження для загальної ветеринарної превенції на потужностях з виробництва і переробки продуктів тваринництва, здійснювати ветеринарно-санітарне оцінювання систем і способів утримання тварин, визначати безпечність кормів, кормових добавок тощо, а також для забезпечувати належний санітарний стан тваринницьких потужностей.

ПРН 20. Володіти правовим мисленням і культурним стилем правомірної поведінки у повсякденному житті як у міжособистісних відносинах, так за співпраці із представниками судових та правоохоронних органів під час інспекторської діяльності.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ лабора- торні)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
6 семестр				
Модуль 1				
1. Вступна лекція. Історія ветеринарної санітарії	2/2	Знати історію ветеринарної санітарії в Україні і світі, нормативно-правові документи, що регламентують контроль	Здача лабораторної роботи з конспектом.	8 балів

		якості та безпечності в Україні та ЄС.	Володіти технікою безпеки при виконанні санітарних заходів у лабораторії та на об'єктах тваринництва.	
2. Дезінфекція	2/2	Знати класифікацію різних способів та методів проведення дезінфекції. Знати принципи дії дезінфікуючих речовин і вплив їх на організм людини та тварини. Вміти застосовувати різні методи дезінфекції відповідно до оброблюваного об'єкту.	Здача лабораторної роботи з конспектом. Здача розрахункових з приготування робочих дезінфікуючих розчини. Класифікація розчинів.	10 балів
3. Дератизація	2/2	Знати класифікацію різних способів та методів проведення дератизації. Знати механізми дії дератизантів і вплив їх на організм людини та тварини. Вміти застосовувати різні методи дератизації відповідно до оброблюваного об'єкту.	Здача лабораторної роботи з визначення та класифікації хімічних речовин, що використовуються для дератизації.	10 балів
4. Дезінсекція	2/2	Знати класифікацію різних способів та методів проведення дезінсекції. Знати принципи дії дезінсекційних речовин і вплив їх на організм людини та тварини. Вміти застосовувати різні методи дезінсекції відповідно до оброблюваного об'єкту.	Здача лабораторної роботи з визначення та класифікації хімічних речовин, що використовуються для дезінсекції.	10 балів
6 семестр				
Модуль 2				
5. Дезодорація	2/2	Знати класифікацію різних способів та методів проведення дезодорації. Знати принципи дії дезодоруючих речовин і вплив їх на організм людини та тварини. Вміти застосовувати дезодоранти відповідно до оброблюваного об'єкту.	Здача лабораторної роботи з визначення та класифікації хімічних речовин, що використовуються для дезодорації. Здача самостійної розрахункової роботи.	9 балів
6. Отрути, робота з отрутами та	2/2	Знати принципи оцінки якості та безпечності при роботі з отрутами та	Здача лабораторної роботи з роботою	9 балів

заходи при отруєннях		ядохімікатами у тваринництві та на переробних підприємствах. Знати класифікацію отруйних речовин та протиотрути при їх дії на організм тварин та людей. до безпечності кормів за вмістом мікотоксинів. Вміти визначати зараженість зернофуражу комірними шкідниками.	приладів для проведення аерозольних санітарних обробок.	
7. Утилізація побічних продуктів тваринництва	2/2	Знати санітарно-гігієнічні вимоги до щодо утилізації конфіскацій, зіпсованої контрафактної продукції тваринництва. Знати принципи методи та способи утилізації. Вміти приймати рішення щодо знезараження продукції.	Здача лабораторної роботи з аналізом методів утилізації побічних продуктів тваринництва. Розв'язування ситуативних задач.	10 балів
8. Утилізація трупів тварин	1/1	Знати види та способи надійної утилізації трупів загиблих тварин Вміти здійснювати належне оформлення документів для транспортування та подальшого знезараження.	Здача лабораторної роботи з аналізом методів утилізації трупів тварин.	10 балів
7 семестр				
Модуль 3				
1. Законодавча база та нормативно-правові документи у ветеринарній медицині	2/2	Санітарно-гігієнічні вимоги на транспорті. Знати види та способи транспортування тварин та тваринницької продукції Вміти здійснювати належне оформлення документів для транспортування тварин, сировини та іншої продукції тваринництва.	Здача лабораторної роботи з конспектом. Володіти знаннями щодо оформлення документації при транспортуванні тварин та тваринницької продукції.	6 балів
2. Ветеринарно-санітарні заходи при зберіганні, підготовці до згодовування та використання кормів, комбікормів	2/2	Контроль якості та миття і дезінфекції транспортних засобів	Здача лабораторної роботи з конспектом. Здача розрахункових завдань з приготування робочих дезінфікуючих розчинів.	7 балів

та кормових добавок			Класифікація розчинів.	
3. Ветеринарно-санітарні заходи на підприємствах з виробництва молока та яловичини	2/2	Контроль виконання ветеринарно-санітарних вимог щодо бази передзабійної витримки худоби і підготовки її до забою	Здача лабораторної роботи з визначення та класифікації хімічних речовин, що використовуються для дезінфекції бази передзабійної витримки худоби.	6 балів
4. Ветеринарно-санітарні заходи на свинарських підприємствах	2/2	Санітарні вимоги до забою худоби і обробки шкур	Здача лабораторної роботи з визначення та класифікації хімічних речовин, що використовуються для дезінсекції цехів забою худоби і обробки шкур.	6 балів
5. Ветеринарно-санітарні заходи в рибництві	2/2	Контроль виконання санітарних вимог щодо цеху первинної переробки худоби. Складання акту про санітарний стан.	Здача лабораторної роботи складання акту про санітарний стан цеху первинної переробки худоби.	6 балів
6. Ветеринарно-санітарні заходи в птахівництві	2/2	Визначення санітарно-гігієнічного стану обладнання жирового цеху (приготування дезінфікуючих і миючих розчинів для їх санітарної обробки)	Здача лабораторної роботи з приготування дезінфікуючих і миючих розчинів для санітарної обробки обладнання жирового цеху.	6 балів
7. Ветеринарно-санітарні заходи в конярстві	2/2			7 балів
7 семестр				
Модуль 4				
8. Ветеринарно-санітарні заходи на вівчарських підприємствах	2/2	Санітарні заходи на холодильниках. Контроль санітарного-гігієнічного стану холодильників.	Здача лабораторної роботи з контролю санітарного-гігієнічного стану холодильників. Здача самостійної розрахункової роботи.	5 балів

9. Ветеринарно-санітарні заходи на козівничих підприємствах	2/2	Виробництво консервів, ковбас, напівфабрикатів. Санітарно-бактеріологічний і ветеринарно-санітарний контроль ковбасного виробництва	Здача лабораторної роботи з Санітарно-бактеріологічного і ветеринарно-санітарного контролю ковбасного виробництва	6 балів
10. Ветеринарно-санітарні заходи в кролівництві та звірівничих господарствах	2/2	Санітарні вимоги до обробки нехарчової тваринної сировини та виробництво кормової і технічної продукції	Здача лабораторної роботи з санітарних вимог до обробки нехарчової тваринної сировини та виробництва кормової і технічної продукції Розв'язування ситуативних задач.	6 балів
11. Ветеринарно-санітарні заходи при утриманні бджіл	2/2	Санітарні вимоги до обробки нехарчової тваринної сировини та виробництво кормової і технічної продукції	Здача лабораторної роботи з визначення санітарних вимог до обробки нехарчової тваринної сировини та виробництва кормової і технічної продукції	6 балів
12. Ветеринарно-санітарні заходи на переробних підприємствах та інших об'єктах	2/2	Дослідження санітарного стану приміщень і устаткування цеху технічних фабрикатів	Здача лабораторної роботи з проведення дослідження санітарного стану приміщень і устаткування цеху технічних фабрикатів	5 балів
13. Ветеринарно-санітарні заходи при транспортуванні продуктивних	2/2	Засвоєння методів і засобів санітарної обробки виробничих приміщень обладнання, апаратури, інвентарю, посуду і тари на потужностях з переробки молока. Оцінка санітарно-	Здача лабораторної роботи з проведення оцінки санітарно-гігієнічного стану виробництва	4 бали

тварин та сировини тваринного походження		гігієнічного стану виробництва молочних продуктів.	молочних продуктів.	
14. Планування ветеринарно-санітарних заходів на тваринницьких підприємствах. Санітарні дні. Акт санітарного обстеження. Санітарний паспорт підприємства	2/2	Засвоєння методів та санітарних вимог встановлених для агро-продовольчих ринків	Здача лабораторної роботи з проведення оцінки санітарно-гігієнічного стану на агропродовольчих ринках	4 бали
15. Ветеринарно-санітарні заходи при утриманні та транспортуванні собак і котів	2/2	Засвоєння ветеринарно-санітарних вимог встановлених при утриманні та транспортуванні собак і котів	Здача лабораторної роботи з проведення оцінки санітарно-гігієнічного забезпечення при утриманні та транспортуванні собак і котів	5 балів
<i>Навчальна робота</i>				70 балів
<i>Модульний контроль</i>				30 балів
<i>Всього за Модуль 2</i>				100 балів
Всього за 6, 7 семестр				70
Іспит				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання змістовних модулів курсу відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	1. Списування під час здачі модульного контролю та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Присутність на лабораторних заняттях входить до складу оцінки. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн форматі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література.

1. *Етологія та благополуччя тварин*. Підручник / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Михальська В.М., Шевченко Л.В. Київ: НУБіП України, 2021. 625 с.
2. *Утримання і гігієна тварин. Утримання овець і кіз*. Навчальний посібник. Частина III/ Захаренко М.О., Ібатуллин І.І., Поляковський В.М., Михальська В.М., Кривенок М.Я., Чепіль Л.В. Київ. ФОП Ямчинський О.В., 2021. 457 с.
3. *Утримання і гігієна тварин. Утримання свиней*. Навчальний посібник. Частина IV/ Захаренко М.О., Поляковський В.М., Чепіль Л.В., Михальська В.М., Шевченко Л.В., Курбатова І.М. Київ. ФОП Ямчинський О.В., 2022. 425 с.
4. *Утримання і гігієна тварин. Вимоги до води, водопостачання та водовідведення тваринницьких підприємств*. Навчальний посібник. Частина V. / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Михальська В.М., Чепіль Л.В., Шевченко Л.В., Курбатова І.М. Київ. ФОП Ямчинський О., 2023. 536 с.
5. *Animal husbandry and hygiene. Keeping poultry*. Part I. V.Poliakovskiyi, V.Mykhal'ska, L.Chepil, O.Syrotina. Kyiv: NPE Yamchynskiyi O.V., 2023. 504 p.
6. *Animal husbandry and hygiene. Keeping poultry*. Part II. V.Poliakovskiyi, V.Mykhal'ska, L.Chepil, O. Syrotina. Kyiv: NULES of Ukraine, 2023. 389 p.
7. Касянчук В.В. *Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології переробки продуктів тваринництва* / В.В. Касянчук, П.В. Микитюк, Л.В. Олійник. Вінниця: Нова книга, 2007.
8. Богатко Н.М., Щуревич Г.П., Голуб О.Ю., Власенко В.В., Константинов П.Д., Назаренко Л.В. *Методичні рекомендації. Дезінфекція на потужностях з переробки мяса, молока, риби та агропродовольчих ринках*. Біла Церква, 2011.
8. *Транспортування тварин і продукції (санітарно-гігієнічні аспекти)*. Д.А. Засєкін, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. Ж.: Вид-во Євєнюк О.О., 2010.
9. Шаблій В.Я. *Довідник по ветеринарній санітарії*. К.: Урожай, 1988.
10. Державні санітарні правила для молокопереробних підприємств. – ДСП 4.4.4.011–96.
11. *Санітарні норми для тваринницьких та переробних підприємств України*. Навчальний посібник. Д.А. Засєкін, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 400 с.
12. http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Vimogi_Do_Nekomertsinyogo_Peremishchennya_Tvarin/99/
13. <http://vetcontrol.org.ua/>